

УДК 330

Панкова А.Ю.¹, Левченко К.О.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-1812 НУ «Запорізька політехніка»

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Дотримання прав і свобод людини в Україні органічно поєднане з поняттям правової держави та прогресивним надбанням людства у сфері державотворення.

Тому ефективність гарантій основних прав і свобод людини залежить від рівня розвитку правових принципів, інститутів права та демократії, стану економіки, правотворчої атмосфери в суспільстві, рівня правового виховання і культури населення тощо.

Для реалізації інтересів суспільства в найбільш важливих галузях життєдіяльності держава розробляє та здійснює відповідну політику: економічну, соціальну, правову, правоохоронну, міжнародну тощо. Під державною політикою розуміється відносно стабільна, організована та цілеспрямована діяльність органів державної влади стосовно певного питання чи комплексу питань, яка здійснюється ними безпосередньо чи опосередковано і впливає на життя суспільства. Цей термін також визначається як напрям дій, регуляторних заходів, законів, бюджетних

пріоритетів стосовно певної теми, питання, що здійснюється державним органом чи його представниками [1].

Офіційне визначення терміна "державна політика" дається в рішенні Конституційного Суду України № 2-рп/99 від 2 березня 1999 року, справа № 1-18/99 (справа про комунальні послуги), де в абз. 4 п. 2 мотивувальної частини зазначено:

"Під державною політикою розуміються стратегічні напрями діяльності держави в економічній, соціальній, гуманітарній, екологічній, правовій та інших сферах її внутрішнього життя, а також у сфері відносин з іншими державами на певну історичну перспективу. Засади внутрішньої і зовнішньої політики - це відправні ідеї, основні принципи стратегічної лінії діяльності держави у названих сферах. Вони є базою для проведення політики органами виконавчої влади, зокрема Кабінетом Міністрів України" [6].

Як зауважують І.Б. Коліушко та А.В. Кірмач у монографії «Система розробки і здійснення публічних політик в Україні» , визначаючи термін "державна політика", необхідно розрізняти державну політику як напрям (стан) розвитку держави і суспільства у визначений часовий проміжок функціонування держави і різні види державної діяльності (процесу), які пов'язані з державною політикою, зокрема, формування державної політики (політичний процес) та її реалізацію (виконавську діяльність) [2].

Зазначимо також, що публічна політика відрізняється за своїми об'єктами, суб'єктами, цілями і засобами. В.О. Галай під державною політикою у сфері надання адміністративних послуг розуміє організовану та цілеспрямовану діяльність публічної адміністрації, спрямовану на створення сприятливих умов для забезпечення юридичного оформлення умов реалізації фізичними та юридичними особами їх прав, свобод і законних інтересів [3].

Об'єктом політики держави у зазначеній сфері є діяльність органів публічної влади з надання адміністративних послуг, а суб'єктом, відповідно, - суб'єкти її здійснення, а саме: органи публічної влади та особи, уповноважені відповідно до закону надавати такі послуги. Головною метою державної політики у сфері надання адміністративних послуг є створення організаційних умов для реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб або виконання покладених на них нормативними правовими актами обов'язків.

Отже, можемо сформулювати власне визначення поняття, що розглядається: під державною політикою у сфері надання адміністративних послуг слід розуміти сукупність ціннісних цілей, державно-управлінських заходів, рішень і дій, спрямованих на створення організаційних умов для реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб або виконання покладених на них законом обов'язків.

Якщо розглядати сучасну державну політику України у сфері надання адміністративних послуг, то слід, на нашу думку, виділити зокрема такі її основні напрями:

- удосконалення організаційно-правового регулювання сфери надання адміністративних послуг;
- створення зручних та доступних умов отримання адміністративних послуг фізичними та юридичними особами;
- підвищення рівня прозорості в наданні адміністративних послуг;
- спрощення процедур надання адміністративних послуг, зменшення корупційних ризиків у цій сфері;
- оптимізація фінансового забезпечення надання адміністративних послуг;
- запровадження електронного урядування у сфері надання адміністративних послуг,
- забезпечення ефективної співпраці з організаціями громадянського суспільства у цій сфері;
- поширення кращих практик надання адміністративних послуг тощо.

Слід акцентувати увагу на тому, що політика держави у сфері надання послуг, в тому числі адміністративних, визначається також низкою підзаконних актів, серед яких центральне місце займає розпорядження Кабінету Міністрів України "Про затвердження Концепції державної політики у сфері управління якістю продукції, процесів та послуг" від 17 серпня 2002 р. № 447-р.

Згідно з Концепцією, державна політика у сфері управління якістю продукції, процесів та послуг передбачає підтримку зусиль підприємств та організацій у задоволенні потреб споживачів шляхом поліпшення якості та конкурентоспроможності продукції (в тому числі послуг), розвитку і впровадження методів управління якістю [4].

Крім того, державна політика у сфері управління якістю має ґрунтуватися на принципах всеохоплюючого управління якістю, основний зміст яких розкрито у ДСТУ ISO 9000-2007, що є тотожним перекладом міжнародного стандарту ISO 9000-2005 й описує основні положення систем управління якістю та визначає термінологію для зазначених систем. Тут під системою управління якістю ми розуміємо частину системи управління організацією, яка спрямована на досягнення результатів діяльності відповідно до цілей у сфері якості й на задоволення потреб, очікувань або вимог суб'єктів звернення (споживачів) та інших зацікавлених сторін [5].

Таким чином, під державною політикою у сфері надання адміністративних послуг слід розуміти сукупність ціннісних цілей, державно-управлінських заходів, рішень і дій, спрямованих на створення організаційних умов для реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних

та юридичних осіб або виконання покладених на них законом обов'язків. Концептуальна ідея надання послуг населенню органами публічної влади має впроваджуватися в тому числі й шляхом удосконалення принципів їх діяльності.

Чим більше організація й функціонування органів публічної влади у сфері надання адміністративних послуг відповідають вимогам системи принципів державної політики у цій сфері, тим більш стабільною, організованою та цілеспрямованою буде діяльність зазначених органів у цій сфері й соціально ефективнішими будуть результати цієї діяльності. Адже застосування зазначених принципів у діяльності органів публічної влади щодо надання адміністративних послуг сприяє створенню оптимальних умов для отримання таких послуг суб'єктами звернення, усуненню колізій та прогалин у нормативному регулюванні відповідних суспільних відносин, а також належному їх упорядкуванню.

Критерієм ефективності застосування принципів державної політики у сфері надання адміністративних послуг є, перш за все, створення оптимальних організаційних умов для реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб або для виконання ними визначених законом обов'язків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гавраба І. Цензура як прояв недемократичності державної політики у країни у сфері засобів масової інформації / І. Гаврада // Політичний менеджмент. - 2006. - № 5. - С. 95-106.
2. Система розробки і здійснення публічних політик в Україні / Під заг. ред. О.П. Дем'янчука, - К. : Факт, 2004. - 224 с.
3. Галай В.О. Реалізація державної політики у сфері надання адміністративних послуг в Україні / В.О. Галай, І.О. Чамара // Митна справа. - 2014. - № 2 (2.1). - С. 160-164.
4. Про затвердження Концепції державної політики у сфері управління якістю продукції, процесів та послуг : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 447-р // Офіційний вісник України. - 2002. - Л^о 34. - Ст. 1620.
5. Методичні рекомендації щодо застосування державних стандартів з питань систем управління якістю у МВС України : методичні рекомендації / І.П. Голосніченко, О.Г. Циганов ; за ред. О.Н. Яриша. - К. : ДНДІ МВС України, 2008. - 24 с.
6. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про тимчасову заборону підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та послуги громадського транспорту, що надаються громадянам України" (справа про комунальні

послуги) від 2 березня 1999 р. № 2-рп/99 (м. Київ, 2 березня 1999 року
Справа № 1-18/99) // Офіційний вісник України. - 1999. - № 10. - Стор. 61.